

FENT CARRERANY

MARIA DE LA SALUT

Número 163

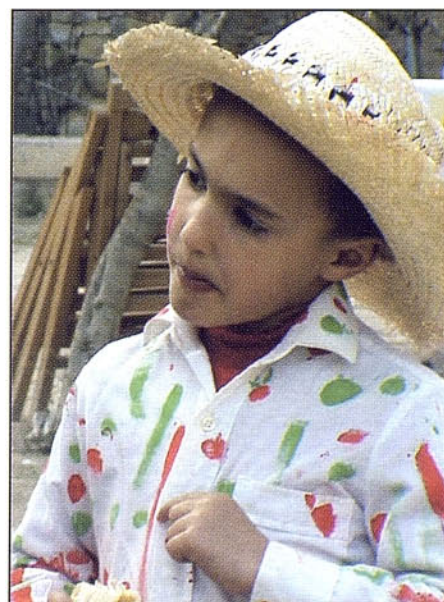
Any XIV

MARÇ, 2000

**Trobada de cantadors
i sonadors a Maria**

**El Grup d'Esplai
celebra els Darrers
Dies amb una rua**

Sumari

Editorial i sumari	2
Protagonistes del calendari	3
Resum de les actes del curs 1934-35	4
Els personatges del calendari, ara	6
Homes que perduren	7
Poemes	7
Sant Antoni de febrer	8
Jovent	10
Racó de cuina	11
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telèfons d'interès	14
El temps.	15
De viatge, amb Viatges Martel	15
Eleccions Generals, març'2000	16
Lloar i rectificar	18
Tendresa d'una mare	19
XVII aniversari de l'Estatut d'Autonomia	20
Carrerany Esportiu	22

FOTOGRAFIES:

Club d'Escacs
Magí Ferriol
Joan Gelabert
Miquel Morey

EDITORIAL

Ja hi tornam a ser. Tot just ha passat poc més de mig any de les darreres eleccions municipals i autonòmiques i ara ja tornen tocar les eleccions a les Corts Generals: Congrés de Diputats i Senat.

A Mallorca, tot just acabat de consolidar-se l'actual majoria de progrés que desbancà del poder el Partit Popular, notícies interessades promogueren l'entesa entre els dos partits nacionalistes illencs majoritaris: PSM i UM, com a única manera de rompre l'hegemonia dels dos partits estatals: PP i PSOE que fins ara han ostentat la representació illenca a les Corts Generals. Aquesta entesa, forçada no va caure massa bé dins de les files del PSM que la refusà des de bon començament. I es presenten per separat. Al Senat, PSOE i Esquerra Unida han mimetitzat a Mallorca l'entesa a la qual han arribat a nivell estatal, mentre que Els Verds es presenten en solitari. I el PP, amb la ràbia acumulada des del resultat de les darreres eleccions autonòmiques, intentant aconseguir una victòria illenca sobre el PSOE.

Vist així el panorama, la sorpresa de veure una composició diferent al de les altres eleccions generals és poc probable, encara que des de les files del PSM es confiï en trencar aquesta dinàmica de sempre. La nostra revista, oberta com sempre a totes les opcions democràtiques que es presenten a les eleccions, no ha refusat cedir les seves pàgines a tots els partits que ens han volgut fer arribar algun missatge electoral.

Nosaltres també som allà on hem estat sempre. Com a associació plural i oberta, però amb unes idees molt clares en relació a determinats aspectes reivindicatius que consideram irrenunciabls, sempre ens hem posicionat a favor d'aquelles opcions progressistes que defensen tres eixos bàsics: territori, cultura i benestar social, amb tots els matisos que es vulguin, però vists, controlats i regulats des d'aquí, en la mesura que la globalització ho permeti, sense mediatitzadors falsos i interessats, per als quals poc comptam, si no és per explotar-nos més del que ja ho estam.

I dit això, només ens queda demanar-vos que el proper diumenge dia 12 de març aneu a votar. Amb maduresa, amb convicció, amb seny.

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Joan Gual Bergas
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

Antoni Fiol Morey, Miquel Oliver i Roig, Miquel Rosselló i Quetglas, Jeroni Bergas, Catalina Bergas Fons, Unió Mallorquina, Josep Serra (ERC), Cecili Buele i Ramis (PSM), Francisca Mas Ximenis, Maximilià Morales

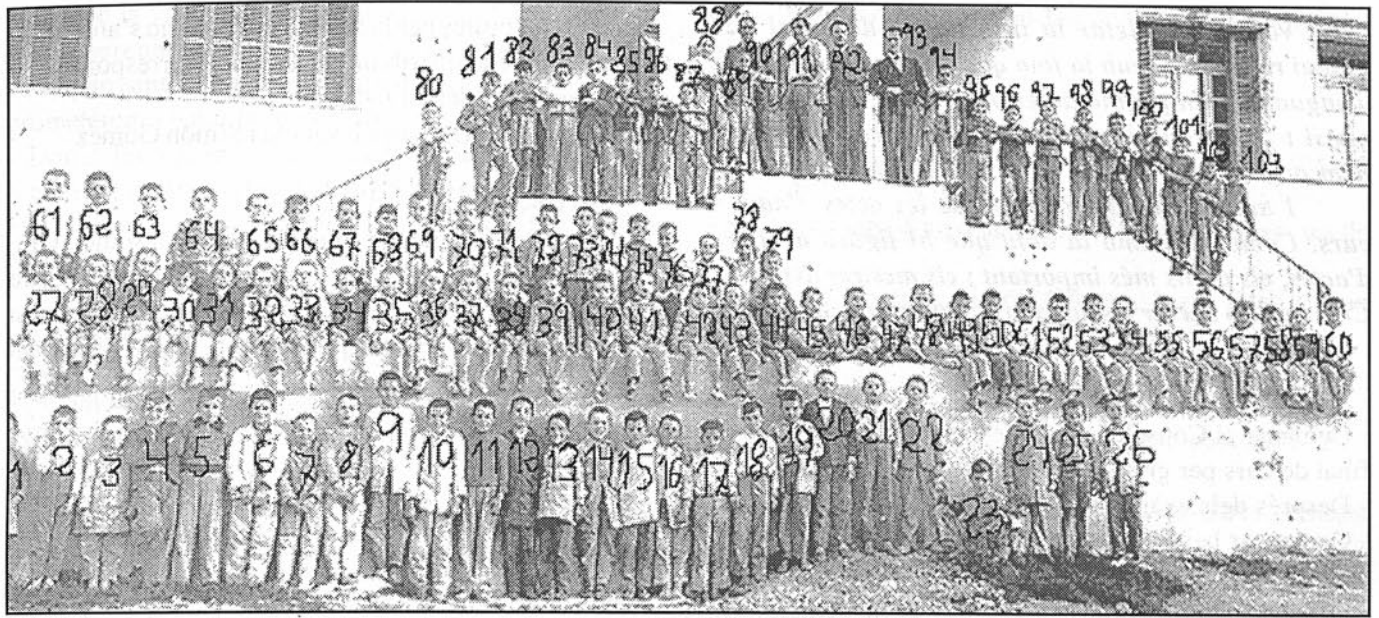
EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
c/e: fentcarrerany@premsaforana.com
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
Santa Margalida

La redacció de Fent Carrerany
no es fa responsable de les
opinions dels qui hi escriuen

Nº DEPÒSIT LEGAL: PM-457/1986

PROTAGONISTES DEL CALENDARI DEL 2000

1.- Pere Inglada Cifre	36.- Joan Gelabert Gual (Son Bacs)	71.- Pere Carbonell (Moixet)
2.- Jaume Arlès	37.- Miquel Font (Colomet)	72.- Joan Matas
3.- Joan Quetglas (Moliner)	38.- Bernat Mascaró (Polit)	73.- Salvador Ferriol
4.- Joan Quetglas (davant ca ses monges)	39.- Gabriel Jordà	74.- Joan Seguí (Serra)
5.- Miquel Gelabert (de Roqueta)	40.- Pedro (des Forn)	75.- Jordi Carbonell (des Pujole)
6.- Pere (Bubo)	41.- Pere (Xinaris)	76.- Mateu Cifre (Bregat)
7.- Miquel Crespí (Cotxer)	42.- Antoni Sureda (des Pas)	77.- Guillem Carbonell (Batlet)
8.- Joan Bergas (Banderoler)	43.- Bernat Bunyola (Sa Teulera)	78.- Miquel Ferriol (Terès)
9.- Bernat (de Son Serra)	44.- Jaume (Camaroja)	79.-
10.- Pere Gelabert (Perico Gafarró)	45.- Antoni (de Santa Eulàlia)	80.- Esteve Mas Vanrell (Miogues)
11.- Biel Tugores (Polit)	46.- Antoni (Moliner)	81.- Esteve Cladera Ferriol
12.- Guillem Mayol	47.- Jaume Llabrés (Masset)	82.- Jesús del Campo García Cam-
13.- Guillem Bunyola (Llova)	48.- Miquel Mestre (Cirerol)	po
14.- Antoni Seguí (de Can Serra)	49.- Antoni Matas	83.- Guillem (Trinxet)
15.- Miquel Font (Punxo)	50.- Pere Carbonell	84.- Xisco Carbonell (des Pujole)
16.- Magí Ferriol (Nadal)	51.- Pere Mas (Metlet)	85.- Jaume Negre (Escolanet)
17.- Joan Llabrés (Masset)	52.- Gabriel Bergas (Paloni)	86.- Jaume Bibiloni Ruiz
18.- Gabriel Tugores (Blaiet)?	53.- Antoni Mas (Mieres)	87.- Guillem Crespí (Cotxer)
19.- Bernat Carbonell (Pollet) ?	54.- Joan Castelló (Conillet)	88.- Tomeu (Llova)
20.- Pere Ferriol (Pobler)	55.- Martí Amengual (Ros)	89.- Guillem Bergas (des Casino)
21.- Joan Mas (Ximenis)	56.- Rafel Castelló (Corralí)	90.- D. Joan Mesquida (mestre)
22.- Miquel Alcover (Xigaler)	57.- Pere Joan Font (Punxo)	91.- D. Simon Gómez (mestre)
23.- Salvador Torelló (Joanet)	58.- Miquel Ferriol	92.- D. Joan Riutort (mestre)
24.- Pere Ribas	59.- Enrique (fill d'un mestre?)	93.- D. Justo Díaz (mestre)
25.- Llorenç Bergas Castelló (Forner)	60.- Martí Barceló (Sa Farinera)	94.- Pere Mas Mas
26.- Pau Colombram	61.- Rafel Castelló	95.-
27.- Pere (des Pou Nou)	62.- Antoni Torelló	96.- Martí Ximenis (cordat)?
28.- Antoni Llabrés (Masset)	63.- Pere Font (de Sa Grava)	97.- Joan Carbonell (Pollet)
29.- Antoni Morey	64.- Miquel Salom (Mio)	98.- Antoni (Batlet)
30.- Antoni (Conillet)	65.- Joan Carbonell (Menut)	99.- Gabriel Jordà
31.- Joan Morey (des Bosquerró)	66.- Gabriel Font (Metlet)	100.- Antoni Gelabert (Roqueta)
32.- Joan Frau (Punxo)	67.- Pere Mas (des Pou Nou)	101.- Guillem Carbonell (Pollet)
33.- Joan Ferriol (Cas Ferrer, Ses Corbates)	68.- Guillem Pastor (Pastoret)	102.- Guillem Bergas Castelló
34.- Joan Bonet (Mariner)	69.- Joan Carbonell (Pollet)	103.- Estanislao del Campo García
35.- Rafel Ferriol (Cas Ferrer, Ses Corbates)	70.- Miquel (Cota)	Campo

RESUM DE LES ACTES DEL CURS 1934-1935

Volem completar la informació de tot el que estigui relacionat amb la foto que il·lustra el calendari d'enguany. A la pàgina anterior hi teniu identificats a quasi tots els que hi surten. Pels mestres que hi ha hem pogut identificar el curs: era el 34-35.

I aquí hi teniu un resum de les actes d'aquest curs. Comencen amb la data que hi figura al llibre d'actes, els punts més important i els mestres assistents. Crec que no cal dir les actes originals estan en castellà.

13-06-34

- Demanar al Consell Local que es facin els exàmens de final de curs per grups paral·lels d'ambdós sexes.
- Després dels exàmens realitzar una festa escolar.
- Començar la sessió única segons el que està disposat i com els anys anteriors.

Juan Riutort, Juan Mesquida i Simón Gómez.

18-06-34

- Que havent mostrat les mestres, el desig de no realitzar en conjunt la festa de final de curs en col·laboració amb els nins, malgrat les observacions fetes pel Consell Local, s'acorda no realitzar aquest any la festa escolar.
- El senyor Gómez manifesta haver sol·licitat prendre part en el concurs oposició per a una secció en la Graduada d'Oviedo, per la qual cosa s'haurà absentar i que deixarà una persona competent per atendre l'ensenyança en la seva secció.

Juan Riutort, Juan Mesquida i Simón Gómez

11-07-34

- Havent sol·licitat el professorat d'aquest centre un donatiu de l'Ajuntament i concedit aquest, 100 ptes, es proposa la realització d'una visita a les coves de Manacor.
- No essent suficients les 100 ptes. s'acorda que per poder pagar les despeses, de camions, entrades, etc; cada nin aportí 1,50 ptes.
- Que l'excursió es realitzi el darrer dia de classe.
- Començar i acabar les vacances d'acord amb el disposat.

Juan Riutort, Juan Mesquida i Simón Gómez

17-09-34

- Que el darrer dia de classe (juliol) es realitzà l'excursió amb gran entusiasme, assistint 85 nins.
- Notificar que no hi assistí el senyor Llácer per haver-se hagut d'absentar, degut a la mort d'un familiar. El professorat li envia el condol.
- Que a l'agost, cessà en el càrrec de mestre propietari d'aquesta escola D. Enrique Llácer per haver estat nomenat per una altra escola, per torn especial de "con-sortes".

- Donades les ordres per la Superioritat que no s'anomenin interins, s'acorda distribuir els alumnes corresponents al 3r grau entre els del 2n i 4t grau.

Juan Riutort, Juan Mesquida i Simón Gómez

9-10-34

- Havent cessat el mestre interí D. Juan Mesquida Gili, per haver estat nomenat D. Justo Díaz Ortega, mestre propietari i, per beneficiar l'ensenyament, ja que aquest senyor és castellà, s'acorda que passi a la secció 4a passant el senyor Gómez a la tercera.

Juan Riutort, Simón Gómez i Justo Díaz

25-10-34

- S'ha rebut un lot de llibres del Patronat de Missions Pedagògiques.
- S'ha nomenat mestre interí de la secció vacant D. Bartolomé Nadal Salamanca.
- Que el referit senyor s'encarregui de la secció primera.
- Començar el proper mes les classes d'adults, atenint-se a les disposicions donades.
- Que donaran classes tots els mestres.

Juan Riutort, Simón Gómez i Justo Díaz

20-11-34

- Que han cessat com a mestres interins D. Juan Riutort i D. Bartolomé Nadal.
- Que han pres possessió com a mestres propietaris el mateix Sr. Riutort i D. Juan Mesquida.
- Que continuïn les seccions amb els mestres que tenien, incorporant-se el Sr. Mesquida a la 1a.
- Realitzar, quan el temps ho permeti, l'excursió mensual reglamentària.

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

7-12-34

- Nomenar per unanimitat pel càrrec de vocal-mestre del Consell Local d'aquest poble el mestre propietari de secció D. Juan Riutort Villalonga, complimentant d'aquesta manera el que s'expressa al text de l'ofici que remet el Consell Local de la ensenyança de Maria de la Salut als senyors mestres de l'Escola Graduada de nins..
- El Sr. Riutort manifesta que està conforme amb l'elecció.

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

12-12-34

- Que per un oblid involuntari es deixà d'exposar a l'acta anterior, que s'havia realitzat el 29 per la tarda, l'excursió.
- Haver-se rebut una carta del mestra de Sa Serra

notificant-nos que ens faria una visita amb els seus alumnes.

- Es rebé la visita del referit mestre i juntament amb les nines berenaren a les terrasses de l'escola de nins, acompanyant-los després part del camí. Els mestres prometérem visitar la seva escola.

- Donar les vacances de Nadal el dia designat per la Superioritat i fixar el de reapertura segons està manat.

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

16-01-35

- La confecció del pressupost, que no s'havia fet abans, esperant que els mestres, siguin fixos.

- El director fa entrega del material que feia falta i que comprà a sol·licitud dels mestres.

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

15-02-35

- Reunits els qui firmen canviaren impressions sobre qüestions d'ensenyament.

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

7-03-35

- Que havent varis nins que desitgen ingressar a l'escola, estant ja a més de mitjan curs i no havent lloc disponible, ni nins en condicions de passar a la secció 2a, que esperin fins a setembre.

- Acabar el dia 31 les classes d'adults.

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

10-04-35

- Que es donin les vacances el dia assenyalat segons les ordres rebudes.

- Es projecta una excursió i perquè els nins que hi vulguin anar no hagin de pagar tota la quantitat que es necessita

d'una vegada, s'acorda que aportin 0,10 ptes setmanalment,

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

09-05-35

- Sol·licitar de l'Ajuntament el tancament de l'escola i la neteja de la font ja que l'aigua no és bona per beure.

- Sol·licitar també un donatiu per ajudar a les despeses de l'excursió.

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

13-06-35

- Començar el dia 17 la sessió única començant a les 7 fins a les 12.

- El batle ha notificat, de paraula, que estava a la subhasta l'obra del tancament de l'escola.

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

08-07-35

- Es tracta l'assumpte de l'excursió i s'acorda que sigui a Alcúdia, port, Alcanada, etc i començar les vacances el dia 17.

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

23-09-35

- Que segueixi regentant cada mestre la seva secció. La 1a, D. Juan Mesquida, la 2a, D. Joan Riutort, la 3a, D. Simón Gómez i la 4a, D. Justo Díaz.

- Es fa constar que amb donatiu d'Ajuntament i l'aportat pels nins, més el preu mòdic que posaren els propietaris dels cotxes, es pogueren realitzar dues excursions: una a Alcúdia i una altra a Son Bauló, havent-se vist tot això amb agrado per totes parts, autoritats i poble.

- Que fins dia 1 d'octubre continuï la sessió única.

- L'admissió dels nins que esperen torn i la dels que han complit els 6 anys.

- En compliment del Reglament d'Escoles Graduades s'acorda que actuï com a secretari durant el curs 35-36, D. Justo Díaz.

- No havent-se canviat els mestres, ja que sol duen un curs de permanència en la secció, 1934-35, havent-se de canviar en el de 1936-37.

Juan Riutort, Simón Gómez, Justo Díaz i Juan Mesquida

Escola de dalt devers l'any 1933

ELS PERSONATGES DEL CALENDARI, ARA

La nostra intenció és parlar amb el major número possible de les persones que surten al calendari perquè ens contini alguna anècdota que recordin de la seva vida escolar. Ara començam amb aquests quatre.

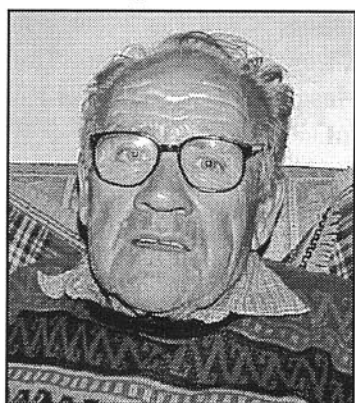
SALVADOR FERRIOL SUREDA

(número 73 de la fotografia)

Va néixer l'any 1926. A la fotografia tenia 8 anys i ara en té 73. Com a mestres va tenir D. Joan Mesquida, D. Joan Riutort i D. Justo. Va anar a l'escola uns 8 anys, fins que en va tenir 15.

- Vaig anar a sa Costura de sa Pesseta, on ara hi ha sa Tercera Edat (quan tenia 4 o 5 anys)

- Record una excursió a La Victòria, amb un autocaret d'en Batlet. Ens feren comprar un jersei de punt amb retxes blaves i blanques.

JOAN SEGUÍ FONT

(número 74 de la fotografia)

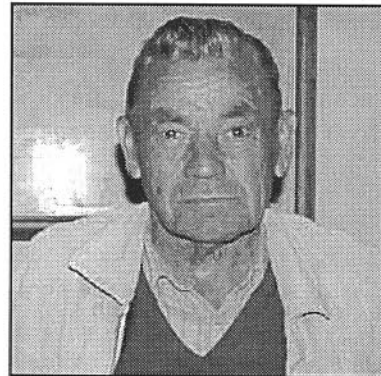
Va néixer l'any 1927. A la fotografia té 7 o 8 anys i ara en té 72. Va tenir per mestres a D. Joan Mesquida, D. Joan Riutort i D. Simon Díaz. Just va anar a escola uns tres anys fins als 9 o 10 anys, que deixà l'escola per anar a aplegar garroves, macs, ... el que fos.

- A l'excursió a Cala Rajada, en Ramon Xinaris va anar nedant fins un illot que hi ha allà enmig.

PERE JOAN FONT FERRIOL

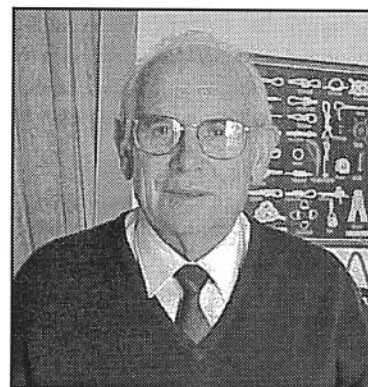
(número 57 de la fotografia)

Va néixer l'any 1928. A la fotografia tenia 6 anys i ara en té 72. Com a mestres recorda Don Joan

Mesquida, en Salvador Joanet, que just tenia uns quatre anys més que ell, que els donà classes durant la guerra i Don Bartomeu, de Mancor. Va anar a escola uns 10 anys fins als 15.

- Anàrem d'excursió a Cala Agulla, amb camions i cantàvem una cançó que es deia "La sirenita de la mar".

BERNAT BUNYOLA BERGAS

(número 43 de la fotografia)

Va néixer l'any 1929. A la fotografia tenia 5 anys i ara en té 70. Com a mestres va tenir D. Joan Riutort, D. Joan Mesquida i D. Justo Díaz. Va anar a l'escola de Maria uns 5 anys i la deixà als 10 anys, per anar a fer de porqueret i altres feines.

- Anant a escola 5 anys només vaig conèixer les dues aules de baix. Al pati i les aules de dalt crec que no hi vaig anar mai.

- Record una excursió a les coves de Manacor, després de la Guerra Civil. Abans havien estat tancades.

- Als tretze anys, com que coneixia a D. Justo i a ell el destinaren a Calvià, jo vaig anar a repàs amb ell per entrar a la Marina. Hi vaig anar dos anys fins que em va dir que ja no me podia ensenyar més, que de matemàtiques en sabia més que ell.

- Per entrar a la Marina, als 18 anys, D. Joan Riutort em féu un certificat d'estudis a mà. D'altra casta no n'hi havia.

HOMES QUE PERDUREN

Aquest passat mes de febrer morí a Ciutat un personatge que si bé no tengué una relació vivencial amb el nostre poble, sí que, a través de la seva faceta professional i artística, el nostre poble té, dins dels seu patrimoni arquitectònic, dos edificis fruit de l'esperit racionalista de l'època. Em referesc als dos edificis escolars, l'Escola de Nines, inaugurat l'any 1929, i l'Escola de Nins, inaugurat l'any 1933. Miquel Fullana i Llompart (Palma, 1905), aleshores aparellador de l'arquitecte Guillem Forteza, intervingué decisivament en l'elaboració dels dos edificis. Però Miquel Fullana fou alguna cosa més que l'autor dels plànols de les escoles de Maria. Fou durant el curs escolar 90-91, en què vaig coincidir a la feina amb una filla seva, n'Emília, que en Bartomeu Pastor, sempre diligent en tot allò que fa referència a la història del poble, em va parlar de la figura del seu pare i de la conveniència de fer-li una xerradeta per a la revista de Maria. Aquell homenet menut, de parlar àgil i de ment desperta em va fascinar des del primer moment. Tenia una memòria prodigiosa, cosa que vaig associar a la seva feina meticulosa de dibuixant. Aquell home de combat, com l'han definit alguns comentaris elogiosos que s'han anat publicant després de la seva mort, presentava un full de vivències tan brillant, a favor de la nostra terra, de la nostra cultura i la nostra gent, que em va deixar aclaparat. Perquè a més de parti-

cipar en la majoria de les grans construccions de l'arquitectura regionalista i racionalista de la seva època, a través del despatx de l'arquitecte Guillem Forteza, entre elles les dues escoles de Maria, aquell home s'havia compromès amb el país en el seu vessant social i polític. Fou un dels fundadors de l'Associació per la Cultura de Mallorca l'any 1932, fundador de l'Obra Cultural Balear, l'any 1962. Políticament fou militant de l'esquerra nacionalista i destacat dirigent de l'Esquerra Republicana Balear, per la qual cosa fou empresonat a Ca'n Mir i reclòs al camp de concentració de Regana. Fou una de les ànimes de la represa cultural de la postguerra. Fou dibuixant del Diccionari Català-Valencià-Balear de n'Alcover-Moll. i publicà, l'any 1974, el seu Diccionari de l'Art i els Oficis de la Construcció.

Aquest brillant currículum el va fer mereixedor d'un bon grapat de distincions, d'entitats i associacions que premiaren la seva fidelitat a la nostra llengua i al país, exercida des de diversos camps i diverses facetes. Quan realitzà el Pregó de les Festes de Maria de l'any 1991, els mariers només li retornàrem una part de tot el que aquest homenàs havia fet per a la nostra pervivència com a poble. L'estil obert, agradable, de les construccions escolars ens guardaran per a sempre més la seva memòria.

Joan Gelabert i Mas

Poemes

Gràcies per una visita

*Benvinguts de França, el matrimoni
Jaume Mestre (COLLET) i la seva
senyora, Magda Molinas.*

Una gran salutació per a tots dos.

I

Na Magda és una senyora,
Perla d'amor i d'amistat
Ella sempre és portadora
Una gran conversadora
Amb el cor il·luminat

II

Jaume Mestre amb alegria,
estàs igual que un fadrí
als teus 80 anys de vida
per París i per Maria
sempre tenguem un bon camí

III

Na Magda quan me cantava
un poema resplendent,
té una cara tan clara
que el sol la il·luminava
que era fruit del pensament.

IV

Déu vos conservi l'amor
i la vida ben conservada
amb la més gran resplendor,
i que sempre tenguem lo millor
i dins Maria bona estada.

Cançons a la Mare de Déu de Castellitx.

Perla d'amor sou, senyora,
ajudau el necessitat,
sempre sereu penyora
de totes, la més hermosa
de tota la humanitat.

Ajudau els nostres pobres
ajudau el qui està drogat;
que tots facem bones obres,
repartiu totes les sobres
als més necessitats.

Oh! Verge de Castellitx
vós sou la flor de grandesa
ho dic amb tots els sentits
de vós serem els ben vists
i d'Algaida la gran batlesa.

Miquel Rosselló

Miquel Rosselló i Quetglas
INCA a març de l'any 2000.

SANT ANTONI DE FEBRER

El passat dissabte dia 26 de febrer vaig tenir la sort, la immensa sort, de ser un dels privilegiats que assistí a una trobada informal (lluny del protocol oficial i postís de les coses muntades des de dalt) de gent disposada a fer del cant, del glosat i de la gresca, una manera de ser i de viure, tal i com han de ser les coses que se senten ben a prop, des de dins.

Com ja sabeu hi ha dos pobles a Mallorca que celebren Sant Antoni d'una manera especial; els dos senten la festa, el caràcter lúdic i espontani de la festa, com una cosa que forma part del seu ésser més profund. Artà i sa Pobla, o sa Pobla i Artà.

Els dos pobles, d'arrel ben pagesa, fan unes vetlades ben conegudes en honor del patró dels animals. Aquestes festes, originals, participatives, on les ganes de fer bulla i de passar-s'ho bé van associades a un bon grapat de tradicions que passen per la gastronomia, per la roba, per una sèrie de rituals que senten com a cosa seva i que es transmeten de pares a fills com un tresor molt preuat, són esperades i viscudes amb una passió que només sent aquell que les ha mamat i viscut de tota la vida.

Idò bé, aquestes dues festes, celebrades el mateix dia, no permeten que la gent d'un i altre poble, participi de la festa que fan els altres. Seria un pecat deixar la festa pròpia per anar a fer la festa a ca'l veïnat. Davant d'això, una colla de poblers i artanencs, amants de les seves respectives tradicions acordaren que un cop passades les festes es trobarien un any a sa Pobla i un altre a Artà i celebrarien junts la festa de Sant Antoni, menjant, cantant i ballant en bona companyia, que és la millor manera de conèixer-se i conèixer les dues formes de celebrar-ho. I dit i fet, primer a sa Pobla i l'any passat a Artà es celebrà l'encontre entre les dues colles d'amics. Però vet aquí que l'any passat un grapat de mariers, convidats d'excepció a l'esdeveniment, tengueren la gosadia de posar un envit a la trobada i feren avinent a artanencs i poblers que a Maria també en sabíem de passar-nos-ho bé cantant i

ballant -i menjant, és clar!- i que si ho volien comprovar, d'un any endavant quedaven convocats al nostre poble. Amb dos amfitrions d'excepció com són na Magdalena de can Nepto i en Miquel des Pas, i amb l'excepcional ajuda d'un bon grapat de mariers i marieres, cuiners i cuineres de primera, cantadors, glosadors i balladors, més d'un centenar d'artanencs, poblers i mariers feren cap a la taula de can Miquel i na Magdalena.

Un arròs ben vitenc i grogós, amb una oloreta de safrà que feia despertar els esperits més adormits, carregat de tallades i un frit de matances, marca de la casa, predisposà els assistents a entaular-se i a assaborir la menjua amb devoció.

Encara hi havia gent tastant l'ensaimada i els bessons quan el grup d'artanencs amb les canyes i les ximbombes a punt començaren a entonar un bon enfilall de cançons típiques de Sant Antoni. Per als no acostumats a sentir-les, sobtava el dinamisme de la música i el to amb què les cantaven, encara que les lletres sí que eren més o manco conegudes. Entre els artanencs hi havia el seu batle, en Montserrat Santandreu, que com un artanenc més i bon amic de la bulla i de la gresca, participava del cor amb totes les ganes i els seus sabers.

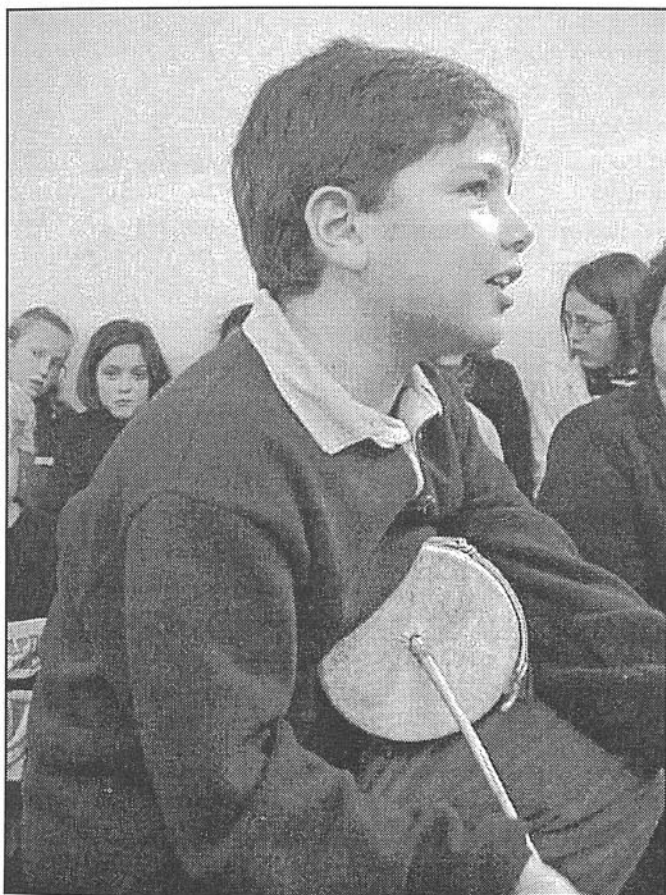

Abans d'investir els poblers, l'amo en Magí Ferriol, demostrà perquè és un dels millors glosadors de Mallorca. Amb el seu estil divertit i seriós alhora va fer avinent als convidats que a Maria no teníem res a envejar als forans i que de sonadors i cantadors en teníem de tan bons com ells.

I començaren els poblers. Amb la ximbomba com a instrument bàsic i amb unes tonades més semblants a les que es canten per Maria, demostraren la força de les seves interpretacions. Amb Antoni Torrens com a veritable ànima i instigador del grup, dones i homes de sa Pobla, acompanyats d'un bon grapat de jovenets de l'Escola de Cantadors ens feren una autèntica exhibició dels cants més profunds de la pagesia mallorquina. Feia goig sentir aquelles tonades antigues, sentides, que responien a les mil i una formes de viure el camp i les seves feines, amb algunes específiques del món de la pagesia poblera, com la tonada de "Collir arròs". Però encara feia més goig quan els qui cantaven eren aquells jovenets que asseguruen la pervivència d'una tradició rica i que actualment apareix lluny, massa lluny, de les formes de vida que l'originaren. Entre els jovenets destacaven els mariers Pere Antoni Ramis i el seu germà Martí.

I tocà el torn als mariers, però abans l'amo en Magí tornà a dir-hi la seva amb una altra glosa que féu somriure tots els assistents.

I sonà la veu de l'amo en Xesc de son Cloquis. Aquest veterà cantador de més de vuitanta anys, amb una veu privilegiada i d'una potència inusual, meravellà els assistents amb les seves cançons acompanyades pel so de la ximbomba o de la seva guitarra. I madò Catalina Colombram "Figuereta", que demostrà el perquè la seva família té aquest do de la música com un patrimoni ben particular. I els balladors que espontàniament feren un racó dins la portassa i es posaren a ballar aquells sons que sortien

de les veus de tota la gent que acompanyava aquelles cançons.

I a partir d'aquí la gresca, les ganes de tocar el voraviu a l'altre, amb cançons provocatives i punyents s'apoderà dels assistents. Poblers, artanencs i mariers rivalitzant en provocacions i amb les "amonestacions" ben particulars i divertides de les gloses de l'amo en Magí, fent referència a l'infern en què caurien els cantadors si seguien per aquest camí, ompliren ben bé quatre hores d'entreteniment i diversió.

Quan arribà l'hora de retirar les taules i de netejar la portassa i de dir adéu a tota la gent que assistí a l'acte, vaig tenir la sensació que acabava de viure un esdeveniment gairebé irrepètible. El temps, l'enemic mortal de les tradicions que no estan prou arrelades i sentides, marca un futur incert per a moltes coses que no troben el seu encaix en el present. Però les veus d'aquells jovenets i la manera com vivien la festa em fa tenir una certa esperança en aquest futur incert i a la contra.

Gràcies Miquel, gràcies Magdalena, per haver-me donat l'oportunitat de ser un participant més d'aquest futur esperançador.

Bones festes!
Joan Gelabert Mas

JOVENT

Presentació:

Som un grup de joves mariandos que ens hem reunit periòdicament a la Biblioteca per elaborar aquest full ja que les persones que fan possible la revista ens ho han proposat.

Ben segur que hi trobareu passatemps per a totes les edats i molts més apartats que li donaran un nou aire. Desitjam que sigui del vostre agrat.

RECOMANACIONS DE LLIBRES

Camps de maduixes

Autor: Jordi Serra. Ed. Cruïlla

La Lluciana Sales és una al·lota de 18 anys que prova l'èxtasi per primera vegada, una vegada però, és suficient. La Lluciana comença a tenir sufocacions i cau en coma. Els seus amics miren de trobar el "camell" que els va vendre la pastilla. Per una altra banda hi ha la seva amiga Loreta que és bulímica. Entre totes dues hi ha una lluita interior per salvar les seves vides. Novel·la realista.

Els marginats

Autor: Susan Hinton. Ed. Empúries

Una ciutat dividida en dues parts: Eastside i Westside, dues classes socials, els socs i els greasers i una baralla ja que no es duen massa bé. Un soc agraïeix un greaser i aquest acaba matant-lo; el greaser ha d'escapar. Tot acaba amb una baralla final. Novel·la realista i d'aventures.

RECOMANACIONS MUSICALS

Local: *Antònia Font (Antònia Font)*

Estatat: *La cuesta de Mr. Bond (Melón diesel)*

Internacional: *Lene Marlin (Lene Marlin)*

LA CANÇÓ DEL MES

El far del sud. NOU de Sopa de Cabra

La va trobar a una sala mig buida
buscant un somni fugint del dolor
entrant pels ulls va sentir mil espurnes
aquella història va canviar-li el món.
Va perdre-ho tot, la partida i la vida
cada ciutat li esmicolava el cor.

Només el far del sud ell es
mira
segueix la flama fina que res
no es mou
i empeny el sol tan bruna tan
forta i prohibida
i es descorda la brusa
al seu cos un somriure viu.

Et donaria amor
si poguessis tornar-me,
et donaria el món
si poguessis parlar-me
ho donaria tot si et pogués es-
timar.

Tantes nits va pagar per tenir-
la,
tantes excuses per anar tot sol
però cada cop amb un pròleg
per dia
la llum s'apaga quan la sort es
pon.

I el seu record s'estima ciutats
adormides
i somnia fins l'alba el seu far
sense vida, trist.

Et donaria...

Tremolant a poc a poc surt del
cine,
sessió de nit avui ja és l'últim
dia,
s'endú el cartell, arriba a casa
i l'espia.

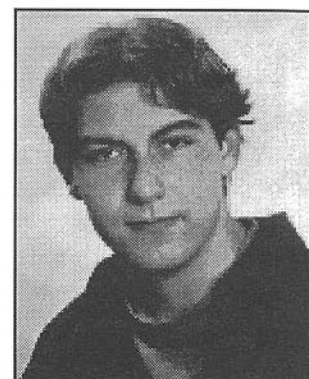
L'habitació es transforma en un món nou,
i li escriu cent mil cartes la busca i viatja
i el seu centre s'escapa
per l'ordre i la casa.

Empeny el sol tan bruna, tan feble i prohibida
s'enfonsa en les ombres,
al seu cos un somriure viu.
Et donaria...

CREACIÓ LITERÀRIA

Els telèfons mòbils

Fa uns anys es van posar de moda els telèfons mòbils. Eren molt necessaris en algunes professions com són: missatger, empresari, ... Eren famosos per les seves costoses factures que el client rebia cada mes. A mesura que ha anat passant el temps les possibilitats han anat adaptant-se a la butxaca del client. Això ha

provocat fins i tot l'invent del mòbil de targeta.

Ara fa uns mesos la compra de mòbils s'ha disparat, sobretot entre els joves, ja que es poden controlar les despeses. Són considerats i utilitzats com joguines ja que es poden enviar missatges a baixa quota, n'hi ha que duen jocs, horòscop, ... Els porten sempre a sobre seu a totes hores; això ha provocat la prohibició rotunda als col·legis i instituts perquè en qualsevol moment aquest aparell pot sonar: al mig d'una explicació del professor, d'un examen, ...

Sobre aquest tema hi ha moltes opinions; hi ha persones que pensen que un mòbil és una opció a qualsevol necessitat, en canvi n'hi ha que pensen que si no es necessita és una despesa innecessària.

Com podeu veure aquest és un tema que es pot discutir durant llarg temps.

Catalina Bergas Fons

PASSATEMPS

Cercar 8 títols de cançons de Rock en Català.

M	N	Y	L	N	O	P	A	S	T	J	V
P	A	G	H	G	L	O	R	I	A	B	I
C	V	I	B	D	T	R	K	L	S	T	U
B	E	S	T	I	A	N	E	G	R	A	R
U	L	U	T	R	E	P	G	I	O	B	E
B	O	T	S	W	O	X	Z	Y	A	Z	S
E	Q	P	A	R	E	B	I	S	D	I	E
I	O	P	E	R	S	U	A	M	I	G	N
H	E	I	P	J	S	O	Q	R	A	I	S
S	M	S	T	C	I	M	R	I	A	Q	E
L	E	M	P	O	R	D	A	S	U	S	T
V	T	I	N	C	F	A	M	D	E	T	U

FELICITACIONS

Felicitats a tots els nascuts el mes de març.

SOLUCIONS DEL PASSATEMPS

*Glòria (Sau)
 *Vespre (Els Pets)
 *Bèstia Negra (Sangra)
 *L'Empordà (Sopa de Cabra)
 *Viure sense tu (Antònia Font)
 *Fam de tu (Lax'n'busto)
 *Boig per tu (Sau)

Racó de cuina

Antoni Fiol

BACALLÀ AMB ESPINACS I ALLIOLI

INGREDIENTS:

- 4 tallades de llom de bacallà
- 3 manats d'espínacs
- 1 kg. De patates
- alls
- oli d'oliva
- farina
- sal
- pebre bo blanc

PREPARACIÓ

Feim 4 trossos del llom de bacallà, el posam amb aigua per dessalar-lo, sempre la pell per amunt, dins la gelera 48 hores canviant l'aigua cada 12 hores.

Eixugam el bacallà, el passam per farina i el fregim dins oli ben calent.

Bullim 2 patates per afegir a l'allioli.

Les patates les tallam rodones fines i les fregim fins que siguin mig cuites, les posam dins una rostidora.

Els espínacs, una vegada rentats i eixuts, els tallam un poc, els passam per la paella i els col·locam damunt les patates i damunt ells, el bacallà.

Feim l'allioli i el posam damunt el bacallà tapant-lo tot.

Ho posam al forn, calent (180 - 200°) de mitja hora a tres quarts.

Ho servim ben calent.

Molt bon profit.

BAR RESTAURANT

"SES TARRAGONES"

Pa amb oli
i
Carn torrada

Carret. Petra - Sta. Margalida Km. 0'600 - Tel.: 971 52 53 16

BULLIT DE NOTÍCIES

LA CHALLENGE PASSA PER MARIA

El passat dimecres dia 9 de febrer la CHALLENGE Volta a Mallorca passà per Maria. El pilot format entre d'altres per noms tan coneguts dins del ciclisme com Olano, Cabellos, etc passà per dins del cas urbà. Venint de Sineu arribaren a la plaça de les dones i voltaren per Ramon Llull cap al carrer de l'Escola de les nines i cap a Santa Margalida. Eren devers les dues quan les sirenes i tota la caravana de cotxes comercials anuncià l'immediat pas dels corredors. Una gran gernació de gent guaità a veure passar els corredors. Cal fer notar que al carrer Ramon Llull una brigada municipal hagué de retirar un material d'obra que feia nosa per al pas dels corredors.

PINTADES A L'ESCOLA

A la paret lateral i a una paret interior de l'Escola de Dalthi han aparegut unes pintades que demostren unes certes habilitats artístiques, encara que no el do de la oportunitat ni el suport més adequat per exhibir-les. A aquests graffitis mariers, ja que se suposa que són mariers, els vendria bé la lliçó que aprengueren els quintos de Sineu, després de les malifetes que feren pel passat Cap d'Any.

RUA DE L'ESPLAI

Dissabte dia 4 de març, el dia que tancàvem la revista aglapírem els nins i nines de l'Esplai Es Rebrot fent la seva particular rueta pels carrers de Maria. L'originalitat de les disfresses dels nins i nines eren ben evidents.

ASSEMBLEA DE L'ASSOCIACIÓ DE LA PREMSA FORANA DE MALLORCA

El passat dimecres dia 9 de febrer tengué lloc l'assemblea anual de l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca. Al local de l'Associació a Sant Joan s'hi aplegaren més d'una vintena de revistes associades. Després de fer balanç de les activitats anuals i del capítol econòmic s'acordà celebrar els 20 anys de l'Associació amb algun acte a celebrar enguany. L'assemblea acabà amb el tradicional sopar a Ca'n Tronca. La nostra revista hi participà en la persona del seu director.

SIGNATURA DEL CONVENI DE COL·LABORACIÓ CIM-APFM

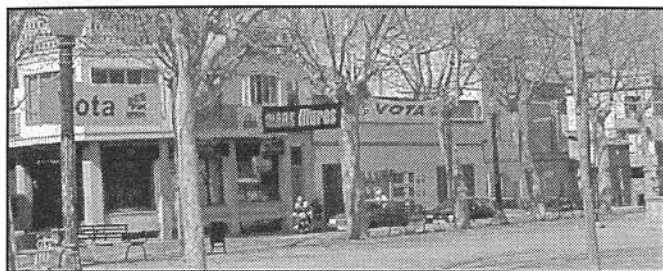
S'ha signat ja la renovació del conveni anual de col·laboració entre el CIM i l'Associació de la Premsa Forana de Mallorca. El CIM aporta una subvenció a les revistes que constitueixen una ajuda inestimable per a les economies d'aquestes revistes nascudes més del voluntarisme que de la professionalitat, però absolutament indispensables per a la col·lectivitat.

BULLIT DE NOTÍCIES

TEATRE EN ANGLÈS

Els nins de 1r a 6è de l'escola de Maria feren una sortida el passat 25 de febrer. Anaren a la Llar dels Ancians de Palma a veure una obra de teatre en llengua anglesa, en una adaptació feta expressament per a aquestes edats. L'obra era una adaptació del conte de na *Blancaneus*. Aquest muntatge fet a base de fer participar els nins i nines que fan d'espectadors és una bona manera de fer-los entrar una llengua estrangera de manera dinàmica i suggerent.

TEMPS DE MÍTINGS, TEMPS D'ELECCIONS

Quan s'acosten les eleccions ja se sap. Mítings i gastronomia. Els primers a encetar la campanya foren els del PSOE. Dugueren els pesos pesants del partit, càmeres de televisió i una bona xocolatada per repartir entre tots els assistents a la Plaça. Fou el darrer diumenge de febrer, dia 27. Dimecres dia 1, aprofitant la Festa de les Illes Balears fou el PP qui celebrà el seu míting, amb torrada inclosa, també a la Plaça. Dijous fou el torn d'Unió Mallorquina, aquesta vegada a la Tercera Edat, amb na Maria Antònia Munar i amb berenada. Finalment el passat dissabte, a la Plaça, fou el PSM qui celebrà el seu míting, amb el seu cap de llista, en Cecili Buele i amb coca amb verdura i coques dolces.

N'hi ha hagut més d'un que no se n'ha perdut cap. I parlant d'eleccions, cal fer esment a dues coses. La primera fa referència a les pancartes de la plaça. Moltes

i ben ordenades. Respectant-se unes a les altres. La segona notícia és la que fa referència a una mariera, per part de pare, que apareix en tercer lloc a la candidatura del PSM al Congrés de Diputats. Es tracta de na Fancisca Carbonell Sampol, filla d'en Joan "murero".

Sort.

COMPOSICIÓ DELS MEMBRES DE LES MESES ELECTORALS

El sorteig dels components de les diferents meses electorals ha donat el següent resultat:

Escola de Baix

Pres.: Maria Isabel Mas Gual

Vocal.: Bartomeu Esteva Ferriol

Vocal: Pereta Mas Colombram

Escola de Dalt

Pres.: Maria Barceló Bergas

Vocal: Guillem Tugores Castelló

Vocal: Isabel Cifre Font

CURS DE CUINA

Havia de començar un curs de cuina organitzat per la nostra associació, convocat a través de cartells, i per manca d'inscripcions es va decidir que no se faria. Però s'ha acordat amb la professora, na Maria Magdalena, la professora que va fer el curset d'ensalades a l'estiu, que a finals d'abril en començarà un d'unes cinc sessions. Aquest ja està confirmat, perquè ja hi ha gent interessada. Es fara en divendres. Si hi estau interessats posau-vos en contacte amb algun membre de l'Associació.

INCENDI AL CARRER DE LA MARE DE DÉU

Un capvespre devers les 5 del capvespre del passat mes de febrer, alguns veïnats del carrer de la Mare de Déu s'alarmaren en veure una fumassa que sortia de la casa que fan servir de paller que hi ha a dalt del carrer. Els veïnats avisaren els bombers, que es torbaren devers tres quarts d'hora en arribar i amb l'ajuda de dos camions cisterna, pales, forques un grapat de bombers començaren les tasques d'extinció, que degut a la combustió de la palla fou laboriosa i durà un parell d'hores.

El sendemà varen haver de tronar els bombers, ja que la palla havia tornat reprendre.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

Madò Catalina Bergas Quetglas, morí el passat 31 de gener a l'edat de 82 anys. Viví al carrer de Sant Miquel, núm 1

L'amo en Martí Amengual Bergas, morí el passat dia 7 de febrer a l'edat de 71 anys. Viví a Pollença.

Madò Maria Mas Carbonell morí el passat dia 18 de febrer a l'edat de 90 anys. Viví al carrer de Sa Raval, núm. 16.

L'amo en Pere Bergas Mas, morí el passat dia 22 de febrer a l'edat de 86 anys. Viví al carrer Alexandre Rosselló, núm. 2

Que descansin en pau.

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002 (FAX)	971525194
BIBLIOTECA		971525688
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)		971525594
APOTECARIA		971525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)		971525083
ESCOLA DE BAIX		971525252
LOCAL TERCERA EDAT		971525564
PARRÒQUIA		971525033
GESA INCA: AVARIES		971880077
BOMBERS		085
HOSPITAL MANACOR Informació		971847000
Urgències		971847060
Cita Prèvia		971847100
AMBULATORI D'INCA		971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA		061
SON DURETA (Centraleta)		971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)		971502850
AMBULÀNCIES		971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)		971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)		971505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dilluns i dimecres: de 16 a 18 hores.

Dimarts, dijous i divendres: de 16 a 19 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 8 i 15 hores. (15 h. Dissabtes no, Festius sí)

Sortides Palma: 13 (dissabtes, 14 h) i 19 hores. (Festius, 19,15 hores)

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:

(De dilluns a divendres)

Sortides Maria: 7'55, 10'30 i 14'45 hores

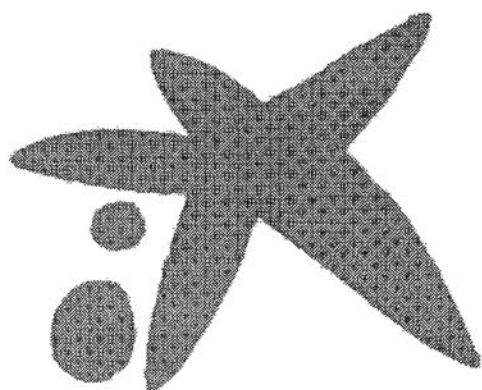
Sortides Manacor: 11'05, 13'35 i 18 hores

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU:
Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al **855043**

- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al **520292**

- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al **236624**

"la Caixa"

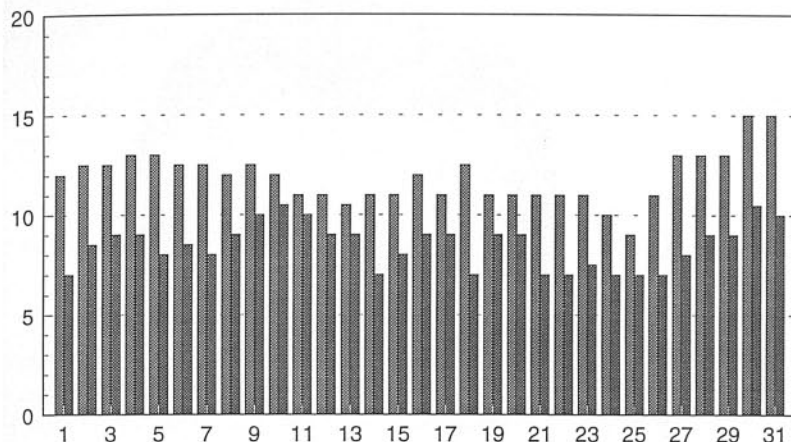
OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

El temps

GENER 2000

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA

Dia 10 i 11 ..... 20l.

Dia 12 ..... 4l.

Dia 15 ..... 10l.

TOTAL: 34 LITRES

Temperatura Màxima

15 °C (Dia 30 i 31)

Temperatura Mínima

7 °C (Dies 1, 7, 18, 21, 22, 24, 25 i 26)

Temperatura Mitjana

10,2 °C

Mitjana Màximes

11,9 °C

Mitjana Mínimes

10,2 °C

De Viatge, amb *Viatges Martel*

Viatges Martel sortejarà un viatge per a dues persones, entre totes les fotografies recents de viatges publicades a Fent Carrerany al llarg del 2000.

3.- Na Maria Rosselló es fotografià vora un soldat fent guàrdia al palau de Kengsinton, Londres el passat mes de gener

ELECCIONS GENERALS MARÇ 2000

Unió Mallorca es presenta a les Eleccions Generals, en coalició amb Independents de Menorca, coneixedora del que han estat històricament els resultats de les mateixes: el repartiment dels escons corresponents a la circumscripció de les Illes Balears entre dos partits d'àmbit estatal.

Aquesta realitat, lluny de ser un element de desànim, és el principal repte que afrontam: aconseguir rompre d'una vegada per totes l'estadística i iniciar una nova etapa on la veu directa i representativa del nostre país es pugui fer sentir i escoltar al Congrés i al Senat de l'Estat Espanyol.

Els diputats i senadors que han sorgit de les urnes amb els vots dels mallorquins, menorquins, eivissencs o formenterencs han esdevinguts inútils per a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.

Però no només es tracta de tenir veu sinó que aquesta sigui decisiva. La presència de diputats i senadors nacionalistes és una garantia de progrés real per al nostre país. La composició de les cambres és cada vegada més plural i cada vegada més es constata amb la fermesa que l'època de les majories absolutes ha passat. En aquest context, la necessitat d'estructurar una majoria estable de govern passa indefectiblement per haver de tenir en compte als representats de les diverses nacionalitats. És aleshores que la negociació suposa, i de manera evident si estudiem els exemples més recents, un llarg seguit de realitzacions extraordinàriament positives que permeten avançar cap un ple autogovern de cadascun dels pobles que han aconseguit estar representats.

Estam convençuts que avui en dia es donen les circumstàncies per a poder pensar que és possible donar la passa decisiva.

El nostre Candidat

Francesc Buils i Huguet va néixer a Palma l'any 1964. Té estudis de direcció d'empreses, màrqueting i òptica. Ocupà diferents càrrecs a Unió Independent de Mallorca fins que l'any 1993 va ingressar a Unió Mallorca arran de la fusió de les dues formacions. Ha estat Secretari del Comitè de Palma, Secretari de Formació i des del 1997 ocupa la Secretaria d'Organització, alhora que és membre de l'Executiva del partit.

Recentment ha estat designat Coordinador de l'Àrea de Medi Ambient i Natura del Consell de Mallorca.

Punts Bàsics del Programa

El que proposam des d'Unió Mallorca – Independents de Menorca per aquestes Eleccions és que Balears aconsegueixi un diputat nacionalista per tal que pugui assolir durant aquesta legislatura quatre fites bàsiques

Francesc Buils, candidat d'UM

pels ciutadans d'aquesta comunitat:

- 1.- Més poder polític per poder defensar i gestionar els nostres interessos. Volem poder decidir per nosaltres mateixos en aquelles qüestions que ens afecten directament.
- 2.- Millora substancial del finançament. S'ha de reformar l'actual sistema de finançament, tan deficitari i discriminatori per a les nostres Illes.
- 3.- Reconeixement de la realitat plurinacional de l'Estat.
- 4.- Reconeixement de les Illes Balears com a nacionalitat històrica. La llengua, la nostra història, la insularitat, ens fan tan mereixedors de la condició de nacionalitat històrica com Catalunya, el País Basc o Galícia.

UNIÓ MALLORQUINA – INDEPENDENTS DE MENORCA: LA VEU ÚTIL

Unió Mallorca – Comitè Local Maria de la Salut.

CANDIDATURES D'ERC A LES ELECCIONS ESPANYOLES

Esquerra Republicana (ERC) es va mostrar des d'un principi favorable a una àmplia entesa de caràcter civopolític entre totes les organitzacions del nacionalisme autòcton. Aquest acord, marcat per un notable pluralisme, tendria com a objectiu la consecució per primer cop d'un diputat autocentrat al Congrés espanyol. Des del

començament varem considerar que la proposta de programa i el candidat cap de llista havien d'esser proposats pel PSM, atenent el seu caràcter de força política majoritària, emperò aquest partit en cap moment va voler assumir aquesta responsabilitat patriòtica. Així, la plata-forma-bloc quedaria coixa i sense opcions d'èxit, per la qual cosa es consuma la pèrdua per renúncia d'un diputat a corts i tal vegada també d'un senador del nacionalisme autòcton.

Esquerra Republicana (ERC) de les Illes Balears i Pitiüses, per tant, presenta en solitari les següents candidatures al Congrés i al Senat espanyols:

Congrés

1. Bernat Joan i Marí, Eivissa, 1960. Catedràtic de Llengua i Literatura Catalanes de l'I.E.S. Santa Maria d'Eivissa. És membre del Seminari de Sociolingüística de Barcelona. Coordinador del Seminari Permanent de Llengua Catalana i Sociolingüística Aplicada del Centre de Professors d'Eivissa. Ha dirigit la investigació sociològica del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de ses Salines d'Eivissa i Formentera, així com d'altres estudis sociològics. Com a assagista, ha publicat nombrosos llibres de creació i d'assaig: novel·la, conte infantil, sociolingüística... Col·labora assíduament a diversos mitjans de comunicació ("Diario de Ibiza", "Proa", "Televisió d'Eivissa i Formentera", "El Temps", "Diari de Balears", "L'Estel", "Revista de Gandia", "Dos mil vint"...), així com a revistes més o menys especialitzades ("Debat Nacionalista", "Escola Catalana", "Pissarra", "Llengua Nacional", "Eivissa", "La República", "El Pitiús"...). S'ocupa d'apartats de Sociologia i Sociolingüística de l'Enciclopèdia de les Pitiüses. Ha estat candidat a diferents convocatòries electorals per Esquerra Republicana des de 1993. Ha estat (provisionalment, l'any 1996) president del Consell Nacional d'ERC i és president d'ERC-Balears i Pitiüses des de 1995..

2. Manel Frau i Cortès 1965. Palma. Llicenciat.

3. Joan Pons i Morlà 1970. Ferreries. Diplomata

4. Bàrbara Cladera i Gost 1968. Sa Pobla. Estudiant un

5. Joan Cabot i Calçapeu 1966. Campos. Llicenciat.

6. Bartomeu Frau i Llull 1969. Manacor. Llicenciat.

7. J.A.Prats i Serra 1966. Sant Jordi d'Eivissa. Llicenciat.

Senat (Mallorca)

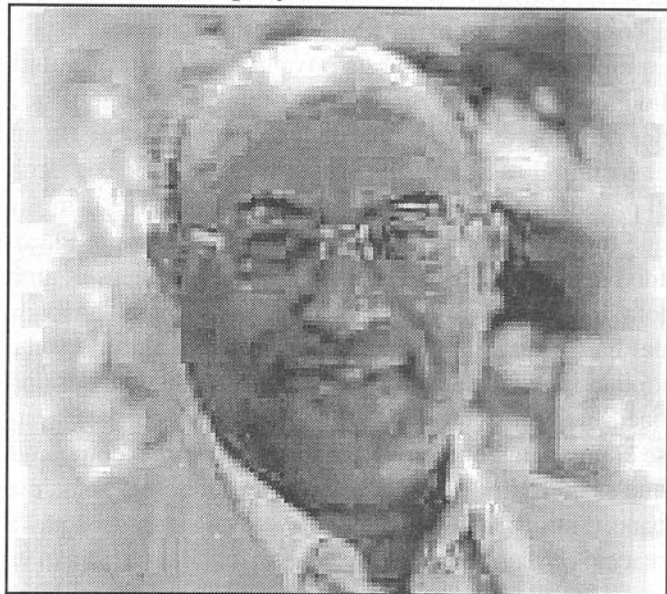
1. Josep Serra i Colomar, Formentera, 1960. Llicenciat en Filologia Catalana (llengua), Filologia Hispànica (literatura) i Sociologia, actualment cursa 2n de Ciències Polítiques. Professor de Llengua Catalana i Literatura i de Comunicació Audiovisual a l'ensenyament secundari. Ha dut a terme diferents investigacions i publicacions de caràcter antropològic i sociològic. El 1987 fou nomenat membre fundador de l'Institut Menorquí d'Estudis. Ha participat en distintes convocatòries electorals des de les generals de 1993. És president d'ERC-Mallorca des de 1995.

*Josep Serra
Comunicació i Organització*

A MADRID, BALEARS PRIMER

El 12 de març se celebren les eleccions generals, que són molt importants pels ciutadans i ciutadanes de les Illes Balears. Per a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera és imprescindible tenir un interlocutor vàlid a Madrid que pugui transmetre al Congrés de Diputats i al Senat, les principals demandes i necessitats de les nostres illes, que no són poques.

Un interlocutor vàlid és aquell que pot actuar lliurement, sense estar sotmès a les directrius dels caps del seu partit a Madrid, com és el cas de les forces polítiques d'àmbit estatal. Els candidats del PSM-Entesa Nacionalista et podem garantir que realitzarem, amb total independència, aquesta tasca de missatgers i defensors dels interessos dels diferents sectors de la societat il·lenca a les institucions espanyoles.

La justícia social, la defensa de la nostra cultura, llengua i identitat i la preservació del territori són els tres eixos que des de fa anys han definit la política del PSM, i seran els tres fonaments que els candidats nacionalistes defensarem també a Madrid. Aquestes tres línies d'actuació es tradueixen en iniciatives ben concretes com l'equiparació de les infraestructures sanitàries, educatives i socioculturals de les Illes Balears a la de la resta de l'estat; la defensa d'un veritable règim econòmic i fiscal; i la incorporació de les noves tecnologies, entre moltes altres.

Ens trobam en un moment històric en el qual el nacionalisme progressista és una peça clau en el Govern de les Illes Balears, en el Consell de Mallorca i en molts de municipis. Ja només ens queda una fita per aconseguir: obtenir participació al Congrés dels Diputats i al Senat perquè tu, mitjançant la veu dels candidats del PSM, puguis fer-te escoltar a Madrid

Cecili Buele i Ramis

LLOARI RECTIFICAR

Miquel Oliver

És norma deixar passar cent dies abans d'analitzar el treball de tota nova direcció. En el cas que ens ocupa no tan sols hem esperat els cent dies, sinó que hem arribat a quasi el doble perquè persegüem celebrar un fet positiu

(sempre segons el qui signa) i fins ara no ens havíem topat amb res que merescués més que un simple aprovat. Ens referim a la nova majoria del nostre Ajuntament.

FESTES PATRONALS: No podem dir que sortissin de botador. Les catalogam de MITJANIA, pobretes com sempre, però les millors del món per ser nostres. Podríem destacar com a novetat (i no és crítica) la duita de la Vara a l'església, que ens fa recordar temps enrere, de molt enrere. I en relació a aquesta novetat hem de dir que donà lloc a una anècdota digna de ser relatada: Sabut és que des de sempre els directius de la Tercera Edat han tingut el costum d'asseure's als primer banc de l'església, amb el president a cap de proa, amb motiu d'assistir a la missa que tots els anys se celebra abans del refresc a la Plaça. Idò bé, enguany quan l'acte era a punt de començar, amb tota la directiva al lloc de costum, ens sorprèn l'arribada del batle, vara en mà i acompanyat d'una altra persona, amb la intenció suposam de presidir, per la qual cosa no quedà més remei que fer-los lloc, començant per desplaçar-se el president, empenyent cap a l'esquerra els companys que es comprimien per així mirar de caber tots al mateix banc. (i mira per on en aquell moment vaig recordar aquella reacció de mascle que tingué en Ferriol "Banya", quan va veure la seva dona humiliada en haver d'abandonar el lloc on s'havia asseguda, per ocupar-lo la madona de la casa on se celebrava la festa. Reacció que dugué en Ferriol, abans d'abandonar el local, al recitat d'aquella glosa que dirigí al públic i que quedà per a la immortalitat:

Per una senyora "planc"	I tant si és negre
haver-me de decantar.	com si és blanc,
Anit han fet aixecar	no és tan dolenta ma sang
la meva esposa del banc.	que l'hagin de trepitjar.

EL REFRESC: Hem de dir que bé, perfecte, com de costum; encara que es notà a faltar aquella "calor", aquella "germanor" que últimament s'havia percebut (Ser servits per les Autoritats, era una atenció estimable. Agradar, fer un poc de pilota -sempre que sigui de dalt cap a baix- és d'agrair). No és que el servei no fos perfecte, que sí ho va ser, però es notava fredor. Per què no dir-ho?...

LA FIRA: Perfecta. Grandiosa. Millor organitzada i ordenada que mai; sense arribar, però a l'esplendor de l'anterior, per motius que no sempre convergen.

MILLORES: S'han tapat alguns clots; que ben necessari que era, i s'han asfaltat uns trossos de carrers ("mitges feines", era el comentari general). Per què no s'arregla el carrer de dalt a baix?, es pregunta la gent. No dona peu que es comentí que es pot beneficiar uns sí i altres no? Però qualche cosa és qualche cosa...

ALTRES: Els Quintos. Sant Antoni. Els foguerons. La festa de Cap d'Any, més o manco com de costum; amb un poc més d'ordre, si voleu. I això és bo...

FINS AQUÍ RES QUE SOBRESORTÍS: Però avui, en tenir coneixement de l'AUGMENT DELS IMPOSTS hem de felicitar la nova majoria, perquè entenem que això és POSITIU, enc que no agradi a alguns. Pagar per tota classe de serveis ho trob ben just; perquè un govern no ha de mirar UNA part, sinó UN TOT. Per millorar han d'entrar diners. A més ho aplaudim perquè és doctrina d'esquerres (Per si algú s'estranya he de dir que l'Ajuntament de Maria està presidit per un batle que és d'INDEPENDENTS-PSM; i si Independents un no sap ben bé el que vol dir, sí sabem que P vol dir partit i S, vol dir socialista; i socialista sol ser d'esquerres) i els governs d'esquerres es distingeixen per posar impostos...

En canvi els governs de DRETA diuen que abaixen impostos i no diuen mentides. Abaixen impostos als PODE-ROSOS, perquè entenen que mentre els poderosos vagin acumulant capital, d'aquest en podran destinar una MICA als seus humils treballadors que -quin remei queda!- es conformaran amb una feineta, una pensioneta etc. (O no contemplam al "caixonet" de casa, un dia sí i l'altre també a uns GRUPS DE PODEROSOS -tan coneguts per la reiteració- que es barallen per demostrar qui ha tancat l'any amb més milions de beneficis. Uns amb un 25% i l'altre amb 28% sempre més que l'any anterior. I acte seguit, al mateix "caixonet" contemplam a un Cuevas, un Rato, un Rojo, un del Fons Monetari i altres que criden: ALERTA ALS AUGMENTS SALARIALS!, no fos cosa que els humils engreixin) I això, pensa un: NO SERIA POCAVERGONYA? Perquè si aquesta acumulació de capital s'hagués aconseguida HONESTAMENT, que no és el mateix que LEGALMENT, res no podríem alegar però... -us deman atenció a l'estudi que ha fet un catedràtic d'una universitat espanyola, perquè vejau d'on surt aquest capital-... escriu: "En quatre anys de govern de DRETA les classes poderoses, les famílies de rendes més altes han deixat de cotitzar 800.000 milions de pessetes. La despesa oficial de l'Estat ha anat descendint en tots els pressuposts... més accentuat (el descens) a Seguretat Social. El descens del suport a l'Educació Pública es veu acompanyat d'un augment de la subvenció a l'Educació Privada. Els Grups (classes poderoses) són els que es beneficien més de les polítiques fiscals del govern. Des-graven les Pòlisses d'Assegurances de les Companyies Sanitàries Privades" (S'ho paga repassar, tornar a llegir aquestes afirmacions).

Haureu observat un caramull de FAVORITISMES. De

tots aquests ABUSOS, en volem treure un a analitzar: LES ASSEGURANCES A COMPANYIES SANITÀRIES PRIVADES. I veurem que es desgrava per fer un negoci amb una empresa privada. I què és DESGRAVAR? Desgravar és que Hisenda (que som TOTS) descompta (regala) del total que ha de pagar un contribuent a l'Estat, una quantitat pel sol fet que aquest contribuent concerta un negoci amb un particular. O sia que tots els altres contribuents posam alguna cosa de la nostra part per aquest REGAL. O no és així? deman. I, per tant, serem TOTS els que contribuïm indirectament a construir aquestes sumptuoses clíniques privades de LUXE. I no tothom pot fer assegurances privades. I tothom en voldria fer... I això té un nom: CAPITALISME. DRETA PURA I DURA... I pensar que s'invoca el CENTRE...!

Per això és que després dels anys de les VAQUES GRASSES (mirau a Europa) han de tornar els governs d'esquerres, per suprimir ragalies i favoritismes injusts, perquè si és ver que n'hi ha, avui, que s'ho passen bé -molt bé diria jo-, no és manco cert que també n'hi ha molts que han quedat oblidats i que van arrossegant degut a aquestes polítiques deshumanitzades i anticristianes. I s'han de fer Escoles dignes per als al·lots que no poden anar a les privades de LUXE. I s'han de construir hospitals dignes per als qui no tenen assegurances privades. I s'han de preparar residències confortables per als vells que no en poden pagar una de LUXE. "UN CIGAR HAVÀ MANCO A LA BOCA D'UN PODERÓS, POT SER UN

TROS DE PA MÉS A LA BOCA D'UN NIN ABANDONAT"... això predica aquell capellànet "perdut" per l'interior de Amazònia... I parlant de nins: serà ver que un nin d'un pobre té manco subvenció que un nin d'un poderós? M'asseguren que aquest govern nostre subvenciona segons la renda, o sia que com més té, més cobra... Si és així, hem de cridar com el padre Llanos: "SENYOR, BAIXA DE LA CREU"... És hora d'actuar!... Dit això vull afegir que augmentar impostos com ha fet l'Ajuntament de Maria anirà en bé de TOT el poble. I això d'augmentar impostos és cosa de les esquerres... On són els regidors del PP? Ah!... Què diran a dalt?... És cosa seva... I ja no en queda més que rectificar. El qui signa mai no havia cregut ni al batle, ni als regidors del PP quan afirmaven que no hi havia PACTE, però vista l'aprovació de l'augment dels impostos, ho he de creure, i per tant RECTIFIC, tota vegada que com sabem la direcció del PP nacional és tota en contra (ells són per abaixar-los) i he d'acceptar allò de SUPORT DESINTERESSAT. I un es pregunta: I l'electoral? no podria dur, aquest desinterès, una caiguda vertical, com ja veiem en la dimissió del president Tomeu Mas Perelló (cosa ben normal si consideram el fracàs electoral en repetides confrontacions) si se li afegeixen aquestes rendicions a l'esquerra? No és gens estrany que UNIÓ MALLORQUINA tregui el nas. Jugar a la contra sense disposar d'un PIOJO pot ser un desgavell... Res més. Vos saluda.

Miquel Oliver i Roig
Maria, 2 de febrer de 2000

TENDRESA D'UNA MARE!

L'altre dia, fa poc temps, vaig presenciar un fet que per la seva senzillesa, vaig trobar meravellós i que em va emocionar. Estant dins el bar que hi ha davant de l'estació del tren d'Inca, esperant l'autocar de Manacor, va entrar una mare jove portant un cotxet, amb un infantó dormint dins del cotxet. La mare s'assegué i agafant el filllet se'l col·locà dins dels braços, com sols saben fer-ho les mares; se destapà un pit i se'l posà a la boca de l'infant, que dit i fet es posà a xuclar. Tot el temps que aquell ninet s'alimentava a la mare li resplendia la cara de felicitat i tendresa que desbordava, acaronent sempre el seu capet i component-li els cabells d'una manera i a l'altra. De tant en tant li agafava una maneta, de manera que pareixia que li comptava els ditets, tan petitons, i les ungletes, sobretot la del dit petit, que més pareixia un piquet que no una ungla. però el que més m'emocionava era la dolçor i el goig que irradiava la cara de la mare, que pareixia volia dir que en aquell moment no hi havia dona més feta que ella, ja que tenia cel i terra dins dels seus braços i que en realitat no tenia sinó una perllongació de la seva vida. De tant en tant el ninet obria els ulls i mirava fixament la cara de la mare que pareixia que li havia transmès la felicitat

que ella sentia; perquè en veritat que un dels moments més feliços que experimenta una mare és quan l'alimenta amb els seus propis pits i veu com de cada dia va augmentant la seva carneta amb el sol aliment que ella li proporciona. I vaig recordar i reviu els mateixos moments, tan gojosos, que jo també vaig sentir quan amamentava els meus fills, cosa que sols pot sentir i entendre una dona quan és mare i els alimenta amb la seva pròpia llet.

Francesca Mas Ximenis

XVII ANIVERSARI DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA

Discurs del president del Parlament, Maximilià Morales

Senyor president del Govern, senyores presidentes dels Consells de Mallorca, Menorca i Eivissa i Formentera, senyors ex-presidents del Parlament, senyores i senyors diputats, digníssimes autoritats, senyores i senyors:

Aquells sistemes de sac i sort, vigents a l'Edat Mitjana i part de la Moderna, res tenien a veure amb els que dibuixen la nostra Constitució i el nostre Estatut d'Autonomia que donen a cada un dels ciutadans de les Illes Balears, com a expressió màxima de la seva dignitat política, la possibilitat de posar a la balança el seu vot, amb un pes idèntic al de qualsevol altre ciutadà a l'hora d'elegir els seus representants.

Assolida l'autonomia, avui commemoram els disset anys, el nostre Estatut i la labor constant feta al llarg de quatre legislatures han configurat aquest Parlament que ara tenc l'honor de presidir. Ha apareguda així, a la vida política de les Illes Balears, una institució absolutament nova que, per primera vegada en la nostra història, té residenciada la sobirania dels nostres pobles, n'és la representació màxima i esdevé la seva expressió política més genuïna i plena. No es tracta ja, com en el passat, d'una Institució que emana del poder del Senyor Rei i per tant imposada; ni d'una altra corporativa que prova d'integrar els estaments privilegiats, cercant un compromís panteista, que no té altra intenció que cedir participació amb la finalitat de controlar el poder.

Aquesta institució, en nostre Parlament, prové directament del poble i representa el poble. Ve del poble com una conseqüència directa del sistema democràtic, sortosament recuperat el 1977 amb els esforços de molts dels que estam aquí. És, per tant, el fonament cabdal, la pedra angular de tot l'edifici democràtic que dibuixa el nostre Estatut. Del Parlament deriven totes les altres Institucions, tots els altres components d'aquest edifici Institucional que, a partir d'aquí ja prenen color polític i característiques diferencials i diferenciades. Aquí comença el procés del que, no ho hem d'oblidar, és la nostra tasca bàsica: interpretar i servir la voluntat majoritària dels que en nosaltres ha dipositat la seva confiança i enllestir les polítiques i les accions necessàries perquè els ciutadans puguin desenvolupar-se amb harmonia i gaudir d'una millor qualitat de vida.

Aquesta Institució és, doncs, la clau de volta de la democràcia de les Illes Balears, el nostre País. És per això que volem fer en ella plantejaments que cerquin l'excel·lència a totes les iniciatives i a totes les actuacions.

Excel·lència en la feina de tots els que aquí treballam cada dia al servei d'una labor que no té altre

objectiu que facilitar la pluralitat de l'expressió democràtica dels ciutadans.

Excel·lència en conservar els valors patrimonials d'un edifici on està dipositada la dignitat d'aquesta Seu que, avui, alberga la commemoració solemne de l'entrada en vigor del nostre Estatut, que constitueix una jornada de celebració i de joia. És ben adient que sigui així, tal com s'està fent, seguint una tradició mai no interrompuda des del mateix inici. No hi ha lloc millor que la Seu del Parlament per a la celebració d'aquesta efemèride.

La meua veu, la veu del president del Parlament, ha de ser avui una veu institucional per damunt les diferències i els matisos polítics. Ho ha de ser sempre, però, més que mai, ho ha de ser un dia com el d'avui.

I això no és sempre fàcil, ans ben al contrari. Perquè no es tracta de dir, tan sols, allò que tots voldrien sentir, o allò, al menys, que tots podrien escoltar, sense alçar una cella. Sinó allò que la consciència pròpia creu, honestament i responsablement que s'ha de dir, sense que ho condicioni el color ni les afinitats polítiques.

Disset anys constitueixen ja una tradició que esdevé, d'una banda, una base prou sòlida on fonamentar la construcció del nostre futur com a país -convençuts, cada vegada més, de la seva viabilitat- i, de l'altra, una font prou abundosa on beure, de dia en dia, energies noves per continuar una tasca que, els ho he de confessar, no sempre ha resultat encoratjadora, al menys per a mi.

Perquè en disset anys, també, n'hi ha prou ben a bastament, per a desbaratar qualsevol motivació inicial, per engrescadora que fos. En disset anys, també s'ha produït fets, quasi diria millor, s'han creat determinats climes que han minvat aquells entusiasmes del començament. És hora de recuperar aquell tarannà inicial. I és hora de recuperar-lo amb propostes noves i amb renovades ambicions que tenguin la mateixa frescor i la mateixa força de les del primer dia. Els homes, i els pobles que conformen, necessiten posar-se sempre metes noves, perquè la realitat és sempre canviant. Necessitam anar sempre més enllà per a sentir-nos vius.

Prou bé estan aquests disset anys passats i els hem de deixar entrar a formar part de la nostra història amb l'homenatge als seus protagonistes, a la seva bona voluntat i al seu propi sentit d'aquesta història que ningú no vol monopolitzar. Però precisament aquest mateix homenatge i aquest respecte al nostre passat exigeixen el retorn a aquella esperança il·lusió primerenca. Els nostres pobles són organismes vius i per això canviant. La Constitució Espanyola i l'Estatut de les Illes Balears són instruments que permeten avançar perfeccionant les Institucions, fent-les cada dia més àgils, cada dia més adaptades a la realitat social i política del nostre país i a les necessitats reals dels

pobles que l'integren.

En els moments primers, els redactors del nostre Estatut estaven probablement condicionats per dos ordres de consideracions prou importants i determinants en aquells moments:

* D'una banda, el tractament unitari de les Illes Balears venia forçat, precisament, per la feblesa dels lligams on es fonamentava la unitat. Les suspicàcies de les Pitiüses i de Menorca contra la Balear Major -prou justificades i alimentades per cent anys molt llargs de Diputació Provincial, per no anar-les a cercar més lluny- aconsellaven instrumentar una plataforma jurídica que afavorís el retrobament. Això per no parlar del desconeixement i la falta de contacte entre Menorca i Eivissa i Formentera, les més allunyades entre sí. L'objectiu prioritari era la convivència, el "contracte interinsular", si em permeten la llicència tant físic com jurídic. Hi havia que fer camí en aquest sentit. Hi havia que consolidar allò que ens unia, abans de posar l'accent en allò que separava.

* D'altra banda, els Consells Insulars -que foren la primera passa d'un procés en el que els demòcrates teníem posades moltes d'il·lusions i d'esperances, per tal d'aconseguir fer arribar el principi de subsidiarietat a les decisions que més directament ens afectaven- nasqueren, a l'empara de la Llei de bases de Règim Local de 1978, com institucions d'administració local. Quan arriba la redacció de l'Estatut són, probablement, Institucions encara massa tendres perquè el legislador pensi en fer canvis substancials. La seva inclusió a l'estatut, proporcionalment més important que la de les diputacions a la pròpia Constitució és prou encoratjadora i detallada, però resta una concepció marcadament local d'aquestes Institucions.

La redacció de l'estatut no fou tasca d'un dia. Dels inicis d'aquell procés han passat ja més de vint anys. I, afortunadament, no han passat de bades. Aquella separació, aquelles suspicàcies han anat passant, probablement en bona part per la prudència del legislador i també perquè el coneixement i la convivència engendren afectes i possibiliten projectes comuns. El sentiment de pertànyer a les Illes Balears, -no superant, sinó perfeccionant i per tant enriquint la condició de ciutadans de cada una de les Illes- si bé no arriba encara, ni prop fer-hi, al d'altres Països d'Espanya, ha anat, a poc a poc, creixent. **Aquest sentiment no està gens amenaçat pel fet de potenciar les especificitats de cada poble illenc i les seves estructures d'autogovern.**

D'altra banda, els Consells Insulars ja poden parlar d'història pròpia; ja poden parlar d'experiència; d'èxits i -perquè no?- també de fracassos. Poden parlar de majoria d'edat. No són aquells organismes fràgils del començament que convenia resguardar de vents massa forts. Estan preparats per enfrontar passes importants que els permetin créixer i acceptar noves responsabilitats.

Tot això, tanmateix, s'ha de fer des del respecte més escrupolós als texts bàsics que sustenten la nostra convivència a dins l'Estat de Dret que ha de ser un espai de seguretat comuna però no una plataforma immòbil des de la qual no es pugui caminar cap a plantejaments de cada vegada més ajustats als reptes del carrer i a les necessitats de canvi constant que plantegen. N'estic ben segur que la nostra Constitució i el nostre Estatut poden ser llegits, amb intel·ligència i amplitud, de tal manera, que permetin apropar-se de forma assossegada i respectuosa, però també decidida i valenta, a aquell principi de subsidiarietat que ens proposàvem: les decisions han de ser preses el més prop possible dels ciutadans als que directament afecten.

Seria un procés ben similar al que s'ha produït en la construcció de la Unió Europea. Res no hagués estat possible en l'expansió de la jurisdicció comunitària -al cap i a la fi, un desplaçament cap a dalt de sobirania -sense un lectura ample dels Tractats. De manera progressiva, aquests han estat llegits de forma que permetés que l'acció comunitària s'expandís a nous àmbits sense necessitat de reformar el seu text inicial.

Perquè crec que ens trobam a un moment així, jo voldria demanar aquí, solemnement, a totes les forces polítiques, generositat i un sincer esforç en aquest sentit per a trobar fórmules que puguin concitar el màxim d'acceptació.

Perquè aquests canvis, que poden arribar a afectar el mateix moll de l'os de les institucions, és necessari que neixin amb vocació de permanència, que no pot ésser garantida si no és suportada, d'una banda, pel respecte més exquisit al Dret constituït i, de l'altra, per una base de consens ampla. La qüestió no és gens senzilla; però no he volgut defugir-la ni una mica. És obligació del President del Parlament demanar aquest esforç a totes les forces polítiques, sense cap excepció.

Voldria acabar aquestes paraules d'avui compartint amb tots vostès la meua personal satisfacció pel període de normalitat democràtica que s'obrí el 1977 i s'ha anat consolidant, amb l'aprovació de l'Estatut i amb el pacífic exercici de les llibertats. Avui, la irreversibilitat de la situació és ben palesa, la democràcia és un guany, un patrimoni de tots i un territori serà on poder exercir el diàleg, la tolerància i la confrontació.

És un desig compartit per tots que aquesta normalitat arribi també a Euskalerrria, on un grapat de totalitaris intolerants volen imposar la seva voluntat minoritària a un País que tan sols desitja la convivència pacífica. Vull expressar, aquí i avui, la meua solidaritat al Poble Basc i faig vots perquè la pau vertadera arribi, el més aviat possible, a aquell País.

Finalment, senyores i senyors, digníssimes autoritats, els vull agrair, molt sincerament, la seva presència en aquest acte de commemoració i d'esperança.

*Parlament de les Illes Balears
1 de març de 2000*

CARRERANY ESPORTIU

AMB LA LLUNA A L'ESQUENA

Amb la lluna a l'esquena, com a silencios i neutral (!) testimoni, i amb la il·lusió d'un infant caminam ingènuaament la nostra història, desconeixent que tal vegada algú ja la va escriure i nosaltres tan sols la llegim o rellegim. Al club d'Escacs, aliens a providències i atzars, intentam forjar la nostra pròpia història, el nostre destí, però qui sap si aquest intent ja sigui en va. Recordarem a En Borges: "... y Dios mueve al jugador y éste a la pieza. Qué Dios detrás de Dios la trama empieza de tiempo y sueño y agonía".

Per a desconeixement de molts i alegries d'un pocs el Club d'Escacs segueix caminant. De vegades trontolla, però segueix caminant. D'altres ensopega i cau, però amb modèstia s'aixeca i segueix caminant. I quan el camí és més fàcil no corre, ni n'ufaneja, tranquil·lament segueix caminant.

MASTER ESCOLAR

Durant les passades festes de Nadal es disputaren a l'I.E.S. Josep Sureda de Palma els Campionats de Mallorca Juvenil i Femení, quedant campions Xavier March i Sílvia Leon respectivament, i el Torneig Mestre Escolar, on participaven els millors vuit jugadors en edat escolar, tret dels que participaven en els dos esmentats campionats, entre ells el nostre jugador Guillem Payeras, es classificà en la setena posició, i podem qualificar la seva actuació d'irregular, però acceptable, destacant unes taules amb el primer classificat.

1. Francesc Ducrós	5'5
2. J. C. Fraga	5
3. Alejandro Gómez	4'5
4. Juan R. Simón	4'5
5. A. D. Martínez	3'5
6. Adrià Simonet	2'5
7. Guillem PAYERAS	1'5
8. Miquel de la Torre	1

CAMPIONATS ESCOLARS

Comarca des Pla.

Enguany durant els tres primers divendres de Febrer s'ha

celebrat la Fase Comarcal des Pla dels Campionats de Mallorca Escolars en el local del Club d'Escacs Maria. Va resultar guanyador Guillem Payeras amb més dificultats de les previstes en un inici. Prèviament es disputaren dues Diades de promoció els passats dies 11 de Desembre i 28 de Gener.

CAMPIONAT DE MALLORCA PER EQUIPS

El Club d'Escacs Maria en zona de descens

Finalitzades les set rondes de la primera volta el nostre equip ocupa una preocupant penúltima plaça del Grup B de la Primera Categoria, baixen els dos darrers dels vuit equips. El fet és més preocupant perquè només s'han guanyats dos matxs, un per incompareixença del darrer classificat i l'altre contra l'ONCE (el seu primer tauler no va jugar contra nosaltres. No ens enganyem, al seu primer equip només hi juga un cec total i els dos primers taulers són dos forts preferents que tenen millor vista que un servidor) i s'ha produït el retorn a la competició de Xisco Mestre, que malgrat no haver recuperat el ritme de joc ha aconseguit el millor percentatge. Cal destacar que s'han produït quatre derrotes per la mínima amb possibilitats d'aconseguir la victòria en qualsevol, però això no es té en compte en la classificació final.

En Josep Oliver durant una partida del Campionat Escolar on quedà segon classificat. Abaix podeu veure la taula classificatòria

1. Guillem PAYERAS (Maria)	5'5	11. Joana A. Aulet (Maria)	3
2. Josep Oliver (Maria)	5	12. Antònia Pozo (Maria)	3
3. Jaume Català (Algaida)	4'5	13. Miquel Mas (Maria)	2'5
4. Joan Soto (Vilafranca)	4	14. Toni Ferriol S. (Maria)	2
5. P. Gelabert (Algaida)	3'5	15. Tià Galmés (Vilafranca)	2
6. Antònia Català (Algaida)	3'5	16. J.M. Ferriol G. (Maria)	2
7. Biel Company (Maria)	3'5	17. Miquel Llabrés (Maria)	2
8. Pere Ferriol P. (Maria)	3'5	18. M. Ferrer (Algaida)	1'5
9. M. A. Soto (Vilafranca)	3	19. Antoni Torelló (Maria)	1
10. Alvaro Martínez (Maria) 3		20. Pere Jordà (Maria)	1

1. Josep Sureda B	7	6	1	0	26'5	8'5	6'5
2. Es Fortí	7	5	2	0	22	13	6
3. Alcúdia B	7	4	2	1	18	17	5
4. Porreres	7	3	0	4	17'5	17'5	3
5. ONCE	7	2	1	4	14	21	2'5
6. Son Dameto B	7	1	2	4	13'5	21'5	2
7. Club d'Escacs Maria	7	2	0	5	17'5	17'5	2
8. Sa Dragonera B	7	1	0	6	11	24	1

He triat per a comentar la present partida per la coincidència d'un cúmul de circumstàncies sinistres (la data -12/02/00-, la desfeta final, entre altres), per ésser una de les millors partides que record haver jugat i incomprensiblement vaig perdre (50 magnífiques jugades i un sola errada, les meves darreres quatre jugades meves completen la seqüència de mat d'ajuda a favor del negre) i com homenatge per un deute pendent que segurament mai no acabaré de pagar:

A ella, en virtut d'una promesa que segurament haurà oblidat com si fos seva.

Els qui vegin per primera vegada una partida d'escacs de competició es pensarien que els jugadors estem barallats que no ens dirigim la paraula, degut al silenci que regna durant la partida. Silenci sepulcral o d'una antiga biblioteca. Però aquesta impressió és falsa, al manco pel que afecta a mi. Som un dels pocs privilegiats o desgraciats que no poden gaudir de l'esmentat silenci. En les meves partides la meva ment sofreix un autèntic guirigall, els titelles d'ambdós bàndols es manifesten en vida pròpia, paraula. Les meves partides semblen una autèntica batalla medieval: els peons, alfil, torres, bono .. tots en fan befa dels qui ens creiem els seus directors, els seus sers superrms.

Jeroni Bergas – José Mª Forteza: El sus està avinent. Un remolí de veus anega el tauler: “Ja n'hi ha prou de treva, venga destèntol! Però jo ... *jo no he nascut per militar*“. El meu peó d'alfil dama s'ajusta el corbatí i el seu veïnat de cavall es puja els mitjons. El nerviosisme recorre les dues primeres files i la fila 0, la d'un servidor. En l'altre bàndol també es senten sorolls, però des de casa nostra no s'identifica cap frase, ni es reconeix cap veu. Els cavalls rebufen i el de rei em diu que li agrada més l'altra paissa. La torre dama es queixa perquè no li agrada enrocar-se llarg. Els dos bisbes em diuen que tenen els ossos estormiats després de tres setmanes ocioses. Tots els peons canten a cor: Endavant! i alerta a les colzades. Ara sembla regna momentàniament la calma, els rivals ens desitjam (!) bona sort i comença la partida. Agaf el peó de rei i li dic no tens *res a perdre* i tranquil que la partida és un viatge llarg i jug 1. **e4, e6** (*res semblant a res, mig dematí preparant la defensa Philidor i no em vaig adonar, ni en recordar que el meu rival també juga sovint la defensa francesa*) 2. **d4** (quan agaf el peó de d2 aquest em recriminà: *jo no he nascut per militar*, Jo el tranquil·litzo *tanca els ulls* i endavant! Però és que jo ...

no he nascut per militar), **d5** (*Fa molt de temps que no sé res de tu, li enfloquen al meu peó pacifista. I aquest li replicà: No et fot, duc deu partides fent de peó de torre, arrecerat i tu sempre envalentit a primera línia com a peó central*) 3. **Cc3, Ab4** 4. **e5, Ce7** 5. **Dg4, Cg6**!? (la teoria recomana Rf8) 6. **h4** (cercant expulsar el cavall), **h5** (Eh! *És inútil continuar*) 7. **Dg3, Cd7** 8. **Ad3, Cdf8** (el meu rival, un dels més insignes jugadors de Mallorca, supera la setantena d'anys i és conegut pel sobrenom d'*El Tigre*, sembla haver perdut la seva feresa, però com es demostrarà en aquesta partida El Tigre s'ha transformat en un mag, un bruixot) 9. **f4, c6** 10. **Cf3, b5** 11. **Ad2, a5** 12. **a3, Ae7** 13. **Cd1, Ad7** 14. **Ce3** (intentant la ruptura de f5, però ...), **Dc8** (*Voler, poder. És clar, el rival no juga amb nosaltres, sinó contra nosaltres*). Convé enrocar-se, *no sempre és fàcil* 15. **0-0, Tg8** (*Tothom vol el que no té, tinc que anar molt en compte en no obrir columnes al flanc de rei, tinc el rei i la madona alineats i això no és sempre bo*) 16. **Cg5, f5** 17. **Ae2, Th8** 18. **De1, Dc7** 19. **g3, Ag5** (Sacrificis de la vida moderna) 20. **fg5, Ce7** 21. **Cg2, g6** 22. **Cf4, c5**. *Suposem per un moment que jug c3 si ell em respon c4, quedaré engabiada en una posició molt passiva –els peons negres en fan befa i mentre xiulen canten i ningú ens mourà d'aquí– i en molt poques perspectives, si capturo el peó, amb la dama capturarà ell i podrà guanyar-me el peó de c2 i tal vegada el de b2, però jo puc capturar el seu de a5 i les meves peces i rei estan millors situats per un frec a frec, doncs ...* 23. **dc5** (que descansi el pacifista), **Dc5** 24. **Rh2** (Ens anirem a prop del mar), **Dc7** (*això és el que hi ha*) 25. **Cd3, Rf7** (*Quina nit, m'espera*) 26. **Tc1, Ch7** 27. **Af3, Thc8** 28. **De2** (l'amenaça es entregar l'alfil a h5), **Th8** 29. **Tfe1** (ara especul amb una entrega a d5), **Rg7** (Ens convé agafar el portal del temps i anar-se'n lluny de tot) 30. **Cf4, Cf8** 31. **Ac3** (torna l'amenaça d'entregar a d5, hauríem de sacrificar una torre però el rei negre sembla molt feble), **Rg8** (Semblen temps difícils) 32. **Tcd1, Th7** 33. **Td2, Tb8** (amençant la ruptura b4, i la posició serà favorable al negre) 34. **Cd3, Cc6** 35. **Cc4, Ac8** 36. **b4!** (ja no és possible b4 per part del negre, ara vindran una sèrie de maniobres especulatives per arribar fins el control de la 40 jugada), **ab4** 37. **ab4, Cd8** 38. **Ab2, Cd7** 39. **Cd3, Cc6** 40. **Cf4, Cf8**. Hem arribat al control, la posició sembla enrevessada per a intentar guanyar i com que *no hi ha trapezistes* o sí? 41. **Td5!!**, **Cb4!** (si es captura la torre, s'enfonsa la posició negre, a veure: 41 ..., ed5 42. Ad5, Tf7 –única- 43. e6, Te7 44. Ac6, Dc6 45. De5 –amençant mat a h8-, Th7 –única- 46. e7 i tot s'ha acabat) 42. **Tb5!** (evidentment havia de preveure que no es capturà la torre), **Aa6** (sembla que he fet acrobàcies sense xarxa, i què fer ara per salvar la torre o la qualitat?) 43. **Tb8!!** (Tot està previst, sacrificarem la dama, aquesta, coqueta, es regira cap el meu rei i li diu *Només ho faig per tu*), **Db8** (Si ... Ae2 44. Tf8 seguit de Cf6 amb mat o recuperant la dama i totes les peces compromeses. La

seqüència a calcular és de deu o onze jugades, i no em vaig equivocar) **44. c4** (convé jugar amb precaució i reorganitzar les peces), **Tc7 45. Tc1, Ca2 46. Tc2, Cb4** (el contrari sembla voler repetir jugades per a fer taules, jo em decidesc a sacrificar el peó de c4 per activar les meves peces i especular amb la mala situació del cavall de b4 i l'ase de f8, si la intuïció no m'enganya la meva posició sembla guanyadora) **47. Td2, Tc4 48. Dd1, Tc8 49. Aa3, Db4 50. Tb2** (sembla que el negre perdrà peça), **Tc4**. Reflexionem, si jug Db3 guany el cavall, ell jugarà Tc1, jo Db4 i si Dg1 el meu rei anirà a h3 i l'alfil s'encarrega de protegir-me dels escacs de f1 i de h1, no hi ha mat dons endavant. **51. Db3?, Tc1 52. Db4??, Dg1 53. Rh3, Af1** (aquí em vaig adonar que quelcom fallava, no pensava que l'alfil em protegia dels escacs a

f1 i h1? Si, però no ambdós a la vegada l'alfil quedarà clavat i no podrà capturar la dama de h1) **54. Ag2, Dh1 escac i mat**. La simple 51. Ag2 guanyava fàcil. Tots els meus peons es remolquen pel terra, un indignat rei insulta a la meua dama, "egoista, més que egoista, no deies que només ho feies per mi i ara què?". El pitjor no és perdre, sinó la cara de beneit que et queda. Els escacs son reflex, un mirall de la vida i aquesta és tantes vegades tan injusta. Tot s'ha acabat, em trob sol replegant els titelles, els blancs als seu compartiment i el negres a l'altre per a què no es barallin. Estic desolat. *Mai no seré prou bo ...* Pst, pst, sent un soroll de dintre el caixó, m'hi acost i els meus fidels (o no tan fidels) vasalls em consolen: No estiguis *deprimit, només és un malson*, d'aquí tres setmanes tornarem estar junts *per tornar començar*.

Jeroni Bergas

RESULTATS I CLASSIFICACIÓ

DELS EQUIPS DE FUTBOL 7

Darrers resultats i classificació a la categoria d'ALEVINS FUT. 7 G/A.

C. E. MARIER - Artà 6 - 2

Pròxims partits a jugar:

18 Jornada (divendres 11/3/00)

Porreres - C. E. MARIER

19 Jornada (dissabte 18/3/00)

C. E. MARIER - Bea Sa Pobla

20 Jornada (divendres 25/3/00)

Porto Cristo - C. E. MARIER

21 Jornada (dissabte 1/4/00)

Campanet - C. E. MARIER

ALEVINS		FUTBOL 7 GRUP A					
Equip	Pj	Pg	Pe	Pp	Gf	Gc	P
Sineu	16	14	1	1	107	30	43
Pobler	16	12	1	3	71	36	37
Campan.	14	11	3	0	113	32	36
Cardessar	15	10	2	3	61	28	32
MARIER	13	9	1	3	63	40	28
Porreres	15	7	1	7	62	54	22
Escolar	14	7	1	6	43	43	22
P. Cristo	16	5	3	8	51	64	18
S'horta	16	5	0	11	33	73	15
Montaura	16	3	3	10	40	54	12
Artà	16	3	2	11	42	98	11
Bea Pobla	14	2	2	10	32	71	8
Felanitx	15	0	0	15	16	111	-2

Darrers resultats i classificació a la categoria d'INFANTILS FUT. 7 G/A

Escolar - C. E. MARIER 1 - 2

C. E. MARIER - Campanet 2 - 4

At. Escolar - C. E. MARIER 1 - 2

INFANTILS FUTBOL 7 GRUP A

Equip	Pj	Pg	Pe	Pp	Gf	Gc	P
MARIER	12	8	1	3	50	33	25
Campanet	10	7	0	3	46	29	21
Porreres	10	6	2	2	55	28	20
Ses Salines	10	5	0	5	23	33	15
Muro	11	3	4	4	23	26	13
At. Escolar	11	2	2	7	28	37	8
Artà	10	1	1	8	24	63	4

Darrers resultats i classificació a la categoria de

BENJAMINS FUT. 7 G/E

C. E. MARIER - Montuïri 2 - 7

Vilafranca - CE MARIER 4 - 1

Pròxims partits a jugar:

20 Jornada (dissabte 11/3/00)

C. E. MARIER - Badia C. M.

21 Jornada (dissabte 18/3/00)

C. E. MARIER - Margalidà

22 Jornada (dissabte 25/3/00)

Petra - C. E. MARIER

BENJAMINS FUTBOL 7 GRUP E

Equip	Pj	Pg	Pe	PP	Gf	Gc	P
Badia	18	17	1	0	106	11	52
Cardessar	18	13	2	3	66	26	41
Artà	18	13	0	5	128	41	39
Montuïri	18	11	2	5	76	51	35
P. Cristo	18	11	1	6	88	64	34
Escolar	18	10	1	7	73	36	31
Manacor	18	9	0	9	48	45	27
Petra	18	7	1	10	66	93	22
Vilafranca	18	5	2	11	29	84	17
Margalidà	18	2	1	15	19	105	7
MARIER	18	2	3	13	43	97	7
Escolar	18	1	0	17	19	108	3